

Svarīgākais īsumā

- Bezdarbs ASV sācis sarukt
- Bezdarbs Vācijā martā samazinājās līdz 8%

Nedēļa tirgos un ekonomikā

Bezdarbs ASV sācis lēnām sarukt

2. aprīlī tika publicēts kārtējais mēneša pārskats par nodarbinātības situāciju ASV. Šis pārskats balstās uz mājsaimniecību un darba devēju aptaujas rezultātiem, un tajā tiek norādīts darbavietu skaits, kas tiek izveidots/zaudēts ASV mēneša laikā, kā arī bezdarba līmenis kā kopēja bezdarbnieku skaita attiecība pret kopējo darbaspēku.

2010. gada martā pirmoreiz pēc ilga laika ASV tika reģistrēts būtisks nelauksaimniecības sektora darbavietu (*non-farm payrolls*) pieaugums – darbavietu skaits palielinājās par 162 tūkstošiem, kas ir labākais rādītājs kopš 2007. gada marta, kad darbavietu skaita pieaugums bija 239 tūkstoši. Pēdējā reize, kad mēnesī nelauksaimniecības sektora darbavietu skaits ir bijis lielāks par 100 tūkstošiem, bija 2007. gada novembrī.

Mediānas prognoze pirms datu publicēšanas rādīja, ka darbavietu pieaugums būs 190 tūkstoši. Bet, neskatoties uz to, ka rādītājs bijis zemāks, nekā vidēji gaidīja, tirgus uztvēra šo informāciju pozitīvi: 5. aprīlī ASV akciju tirgus indekss S&P 500 pieauga par 0,79%, bet Dow Jones – par 0,42%. Izskatās, ka tuvākajā laikā nav šķēršļu mērenam cenu pieaugumam ASV akciju tirgū.

Tajā pašā laikā ASV 10-gadīgo valsts obligāciju ienesīgums pirmo reizi kopš 2009. gada jūnija sasniedza 4%, kas liecina, ka investori pārvirza savus ieguldījumus no valsts obligācijām.

Bezdarba līmenis 2010. gada martā, ko nosaka atbilstoši mājsaimniecību aptaujas rezultātiem, palika bez izmaiņām salīdzinot

ar iepriekšējo mēnesi, veidojot 9,7%. Neskatoties uz nodarbināto skaita pieaugumu, bezdarba līmenis palika bez izmaiņām, jo martā par 398 tūkstošiem pieauga cilvēku skaits darbaspēkā – galvenokārt tādēļ, ka, pēc ilga pārtraukuma daudzi cilvēki atkal sākuši meklēt darbu.

Tomēr, neskatoties uz to, ka marta dati nenoliedzami liecina par pozitīvām tendencēm ASV darba tirgū, tas neizraisa pārlieku optimismu par ASV nodarbinātības perspektīvām ilgtermiņā. Tam ir divi iemesli. Pirmais iemesls ir, ka no 162 tūkstošiem jaunradīto darbavietu 48 tūkstoši ir pagaidu darbavietas, kuru tapšana saistīta ar tautas skaitīšanu ASV 2010. gadā. Kopā tautas skaitīšanas laikā plānots nodarbināt 1,17 miljonu cilvēku. Lielākā daļa no tiem (971 tūkstošis) tiks pieņemti darbā periodā no aprīļa līdz jūnijam. Pēc tautas skaitīšanas pabeigšanas lielākā daļa šo darbavietu atkal tiks likvidēta.

Otra problēma, kas jāņem vērā, vērtējot ASV nodarbinātības izmaiņu rādītājus, ir nodarbinātības struktūras izmaiņas. ASV krīzes laikā parādījās augsts strukturālais bezdarbs – tas ir bezdarbs, kuru veido cilvēki, kas pirms krīzes bija nodarbināti atsevišķās krīzes laikā visvairāk cietušās nozarēs. Tagad šiem cilvēkiem grūti atrast darbu, jo šajās nozarēs būtiski uzlabojumi nenotiek. Iespējams, ka daļa no ASV krīzes laikā 8,4 miljoniem zaudēto darbavietu nekad netiks atjaunota.

Par to liecina daži skaitļi. Arvien lielāks paliek cilvēku skaits, kas ir bezdarbnieki vairāk par 15 nedēļām. Ja 2009. gada martā viņu skaits bija 6,305 miljoni, tad līdz 2010. gada martam šis skaitlis pieauga līdz 9,676 miljoniem vai par 53%. Tajā pašā periodā

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neiegūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

cilvēku skaits, kas paliek bez darba 27 un vairāk nedēļas, pieauga no 3,334 miljoniem līdz 6,711 miljoniem vai vairāk nekā par 100%. Tajā pašā laikā cilvēku skaits, kas ir bez darba mazāk par 15 nedēļām samazinājās no 7,590 miljoniem 2009. gada martā līdz 6 miljoniem 2010. gada martā. 2010. gada martā 44% no visiem bezdarbniekiem bija tie, kas nevar atrast darbu ilgāk par 27 nedēļām.

Apskatot nozares, kur gada laikā notika vislielākais pieaugums, var izdarīt secinājumu, ka tās nav nozares, kurās bezdarbs ir vislielākais. Vislielākais pieaugums kopš 2010. gada martā ir noticis pagaidu palīgstrādnieku darbavietau skaitā – gada laikā tādu strādnieku skaits ir pieaudzis par 173 tūkstošiem (vai par 9,87%), martā tas palielinājās par 60 tūkstošiem (sezonāli neizlīdzinātie dati). Kopš 2009. gada septembra radīts 313 tūkst. palīgstrādnieku darbavietas. Par 301 tūkstoti pieauga darbavietau skaits veselības un sociālajā aprūpē, bet par 47 tūkstošiem – izglītībā (2010. gada martā šajās nozarēs pieaugums bija 83 tūkstoši).

Tajā pašā laikā vislielākais samazinājums no 2009. gada marta līdz 2010. gada martam bija būvniecībā (darbavietau skaits samazinājās par 674 tūkstošiem, vai par 11%) un ražošanā (darbavietau skaits samazinājās par 628 tūkstošiem vai par 5,28%). ASV nekustamo īpašumu krahs iedragāja būvniecību un tādas nozares kā mēbeļu ražošana un tirdzniecība. Tomēr šeit bezdarbs ir vairāk ciklisks – būvniecība vienmēr bijusi nozare, kas vismagāk ciešs krīzes laikos, bet ekonomikas atkopšanās laikā nodarbinātība būvniecībā parasti atjaunojas (lai gan šoreiz tas diez vai notiks drīz). 2010. gada martā celtniecībā notika diezgan nozīmīgs darbavietau skaita pieaugums.

Interesantāk ir apskatīties zaudēto darbavietau sadalījumu ražošanā.

Kopš 2009. gada marta mēbeļu ražošana zaudēja 44,6 tūkstošus vai 11% darbavietau, datoru un to iekārtu ražošana – 17 tūkst. vai 9,85%, pusvadītāju un citu elektronisko komponentu ražošana – 33 tūkst. vai 8,39%, kopā datortehnikas un elektronikas ražošanā nodarbināto skaits samazinājās par 83 tūkstošiem vai 7,15%. Mašīnbūvē nodarbināto skaits samazinājās par 93 tūkst. cilvēku (vai par 8,73%), tomēr 2010. gada martā mašīnbūve un metāla izstrādājumu ražošana ir atguvušas visvairāk darbavietau ražošanā – kopā ap 15 tūkst.

Turpina zaudēt darbavietas ASV finanšu sektors un informāciju tehnoloģijas un

pakalpojumi – iepriekšējo 12 mēnešu laikā tie zaudēja attiecīgi 250 tūkst. un 133 tūkst. darbavietu, bet 2010. gada martā (sezonāli izlīdzinātie dati) – 21 tūkst. un 12 tūkst. attiecīgi.

Kopumā var secināt, ka darbavietau pieaugums ASV visstraujāk notiek nozarēs, kas saistītas ar valsts subsidēto pakalpojumu sniegšanu (veselība, izglītība). Diezgan vāji notiek pieaugums celtniecībā un ražošanā, bet finanšu sektorā joprojām notiek samazinājums. Pie tam nozares, kas ražo elektroniku un rūpnieciskās iekārtas joprojām atkopjas ļoti vāji. Iespējams, ka pieaugums šajās nozarēs sāksies vēlāk, jo rūpniecībā jaunu darbinieku pieņemšana notiks tikai tad, kad tiks sasniegta maksimāla izlaide pie esošā darbinieku skaita.

Bet iespējams, ka šo nozaru pārstāvjiem zaudējot konkurences cīņā ar ārvalstīm (arī Austrumāzijas), nodarbinātība šajās nozarēs vispār neatgriezīsies pirmskrīzes līmenī. Rezultātā ASV parādīsies strukturālais bezdarbs, kas tuvākajos gados būtiski apgrūtinās pirmskrīzes nodarbinātības līmeņa sasniegšanu.

Bezdarbs Vācijā martā samazinājās līdz 8%

Vācijā arī sāk samazināties bezdarbs. Martā bezdarbnieku skaits samazinājās par 31 tūkstoti, rezultātā bezdarbs samazinājās līdz 8% pretēji iepriekšējām prognozēm, kas gaidīja bezdarba pieaugumu līdz 8,2% (dati sezonāli izlīdzināti). Pēc vājas ekonomiskās izaugsmes 2009. gada 4. ceturksnī Vācijas diezgan veiksmīgi ir sākusi 2010. gadu. Nodarbinātību Vācijā 2010. gadā veicina eksporta pasūtījumu pieaugums, kā arī kopējais rūpniecības diezgan labais sniegums. Ierobežot bezdarba pieaugumu palīdzēja arī nepilna laika nodarbinātības veicināšanas programmas Vācijā. Ja ASV ir nepieciešams mainīt savas ekonomikas struktūru, pārorientējot to no preču un pakalpojumu ražošanas iekšējam tirgum uz eksporta preču ražošanu, tad Vācijas ekonomika ir ļoti labi piemērota eksporta apjoma palielināšanai – Vācija ir tradicionāli bijusi viena no lielākajām eksportētājvalstīm pasaulē, un tās preces jau ieņem savu vietu pasaules eksporta tirgos. Izskatās, ka Vācija būs pirmā no lielajām ES valstīm, kas veiksmīgi pārvarēs krīzes sekas savas ekonomikas struktūras un augstās konkurētspējas dēļ.

Akciju tirgus indeksi		06.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	312.19	307.49	299.31	306.29	286.50	213.77	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	1036.62	1009.33	974.92	1021.75	925.95	623.03	-
S&P 500	ASV	1189.44	1173.27	1138.70	1137.14	1054.72	835.48	1443.76
DJIA	ASV	10969.99	10907.42	10566.20	10573.68	9731.25	7975.85	12560.20
Xetra DAX	Vācija	6252.21	6142.45	5877.36	6034.33	5657.64	4349.81	7099.91
Nikkei 225	Japāna	11282.32	11097.14	10368.96	10731.45	9691.80	8857.93	17484.78
Shanghai Composite	Ķīna	3158.68	3128.47	3031.07	3254.22	2779.43	2419.78	3323.59
RTS	Krievija	1633.32	1562.29	1508.21	1444.61	1270.63	748.62	1946.47
Bombay Sensex	Indija	17941.37	17590.17	16994.49	17701.13	16958.54	10534.87	12856.08
Bovespa	Brazīlija	71095.65	69959.58	68846.50	70729.34	62670.59	44167.26	46646.57
OMX Baltic	Baltija	422.56	415.17	402.86	319.62	-	-	-
OMX Riga	Latvija	332.29	326.94	326.14	301.65	317.55	209.47	665.32
OMX Tallinn	Igaunija	579.91	570.02	555.39	409.66	430.86	272.38	-
OMX Vilnius	Lietuva	317.82	312.34	307.84	262.02	295.16	160.30	-

Valūtas tirgus		06.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.3398	1.3411	1.3621	1.4412	1.4717	1.3406	1.3377
USD/LVL		0.5277	0.5280	0.5191	0.4909	0.4815	0.5278	0.5287
EUR/LVL		0.7070	0.7083	0.7070	0.7088	0.7079	0.7071	0.7072
EUR/SEK		9.6420	9.7499	9.6777	10.1871	10.2010	10.7591	-
EUR/RUB		39.2829	39.6011	40.5377	43.0393	43.9060	44.7531	34.7335

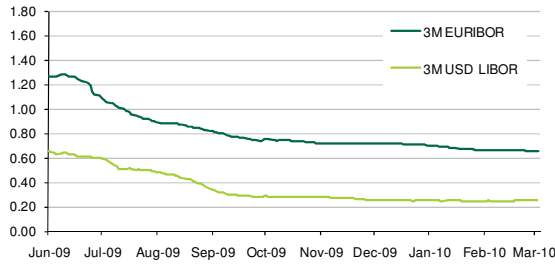
Naudas tirgus		06.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.32	0.35	0.32	0.32	0.37	0.79	3.86
	3M	0.64	0.64	0.65	0.69	0.74	1.47	3.95
	6M	0.95	0.94	0.96	0.99	1.01	1.64	4.07
USD LIBOR	O/N	0.22	0.22	0.18	0.18	0.20	0.28	5.34
	3M	0.29	0.29	0.25	0.25	0.28	1.16	5.35
	6M	0.45	0.44	0.39	0.43	0.60	1.72	5.33
LVL RIGIBOR	O/N	1.27	1.24	1.19	1.29	1.70	1.88	9.36
	3M	2.17	2.23	2.45	6.10	12.80	12.20	8.85
	6M	2.63	2.61	3.37	8.27	14.00	12.80	8.55

Valsts obligācijas		06.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	1.00	0.86	0.88	1.29	1.23	1.52	4.03
	10 gadi	3.15	3.12	3.15	3.38	3.15	3.23	4.08
ASV (Treasuries)	2 gadi	1.14	1.07	0.90	1.01	0.91	0.95	4.75
	10 gadi	3.96	3.86	3.69	3.83	3.26	2.93	4.76
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	1.04	1.00	1.11	1.31	0.74	1.48	-
	10 gadi	4.01	3.99	4.05	4.06	3.41	3.44	-

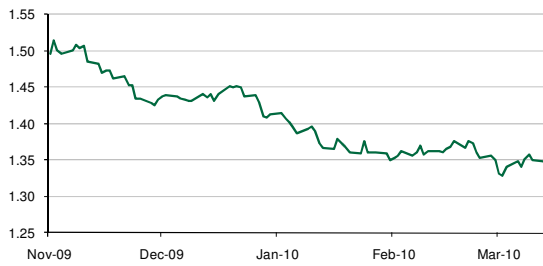
Kredītspredi		06.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitinga	3 gadi	50	50	52	37	72.25	183.51	-
kompaniju CDS spredi	5 gadi	74	74	77	68	87.78	160.56	-
iTRAXX Europe	10 gadi	92	92	92	86	99.03	146.07	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	317	317	354	314	518.00	1 031.33	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	388	388	418	392	564.88	908.50	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	411	413	438	417	552.50	733.50	-

Izejvielas		06.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	86.77	82.37	79.68	83.18	70.88	51.05	64.28
Zelts	XAU, USD	1 133.70	1 102.60	1 131.65	1 138.50	1 040.85	868.80	674.00
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	7 990.00	7 844.00	7 540.00	7 675.00	6 116.00	4 269.85	7 450.20

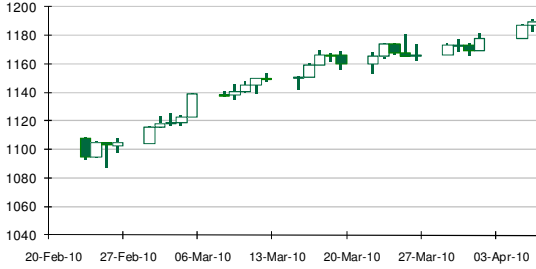
3M naudas tirgus likmes

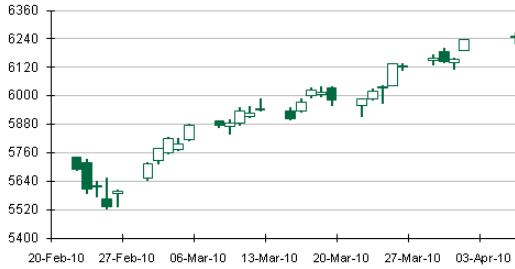
EUR/USD kurss

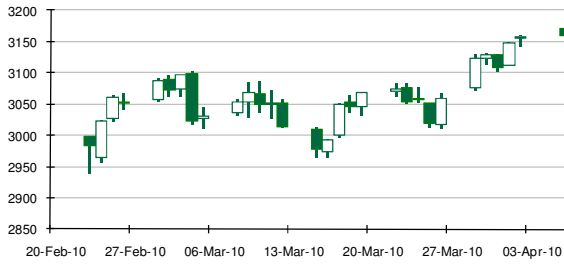
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

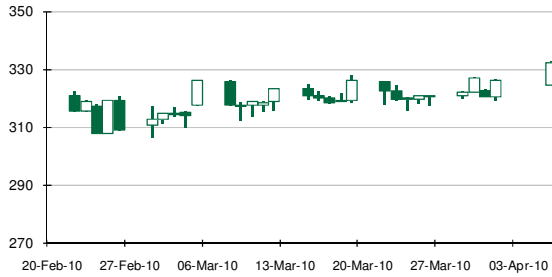
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

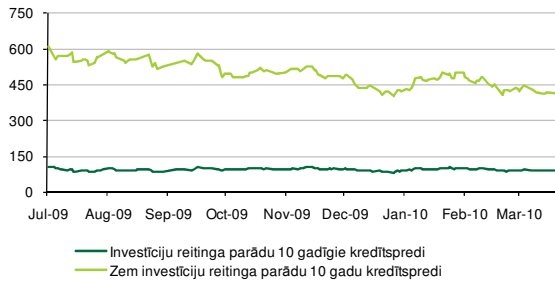
Shanghai Composite indeksa vērtība

OMX Riga indeksa vērtība

10 gadīgo obligāciju kredītsprei (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters, US Bureau of Labour Statistics